

Sámi allaskuvla

Sámi University of Applied Sciences

KURSPLAN

Samisk språkdidaktik
med fokus på muntlig tradition
och grundläggande färdigheter

7,5 hp

1. KURSENS NAMN

Namn	På svenska: Samisk språkdidaktik med fokus på muntlig tradition och grundläggande färdigheter Davvisámegillii: Sámegeiddidaktihkka mas guovdilasto njálmálaš árbevierru ja vuodđogálggat In English: Sámi language teaching and learning with a focus on oral tradition and basic skills

2. INFORMATION OM KURSEN

Ämneskod och kursnivå	SÁM 603
Omfattning	7,5 hp
Kursens genomförande	Kursen genomförs på distans med samlingsträff och via Canvas, en internetbaserad kursplattform.

3. TYP AV KURS

Typ av kurs	Uppdragsutbildning
-------------	--------------------

4. ANTAGNINGSKRAV

Antagningskrav	Utbildning för personer som är anställda av en huvudman i Sverige och undervisar vid Sameskolan eller i samiska; samiska på sameskolan, samiska som modersmål och samiska som moderna språk. Det gäller både personer som är legitimerade lärare, men saknar behörighet i samiska, och personer som saknar lärarutbildning, men har kunskaper i samiska.
----------------	--

5. UNDERVISNINGSSPRÅK

Undervisningsspråk	Samiska och svenska. Samiska ges i kursen och praktiseras med och mellan studenter vid indelning i samiska språkgrupper.
--------------------	--

6. KURSINNEHÅLL

Kursinnehåll	Kursen fokuserar på samisk muntlig tradition och undervisningsituationer som är kommunikativ till sin natur. Detta kopplas ihop med språkundervisningens funktion att integrera färdighetsträning i meningskapande aktiviteter. Att kunna tala, lyssna och samtala med olika syften och i skilda situationer är delar av en funktionell språkförmåga. Deltagarna ges möjligheter att utforska samisk muntlig traditions koppling till kulturuttryck i samtiden och uppmuntras till att i undervisningen använda estetiska och kreativa läroprocesser. Kursen har en tydlig koppling till läroplanen och kursplanen i samiska.
--------------	---

7. KURSMÅL

Kursmål	Efter genomgången kurs ska deltagaren kunna <ul style="list-style-type: none"> • visa förmåga till att tolka innehållet i olika muntliga texter i olika genrer och urskilja språkliga strukturer • tillrättalägga lärandemiljön för aktivt språkbruk med olika syften, i skilda situationer och med olika hjälpmedel • välja ut material ur muntlig tradition utifrån pedagogiska och språkutvecklande kriterier • utveckla egen färdighet i olika former av språkbruk
---------	---

8. UNDERVISNINGSFORMER

Undervisningsformer och genomförande av kursen	Kursen genomförs på distans med en samlingsträff och interaktiva gruppträffar, all annan undervisning sker via en internetbaserad kursplattform. Deltagarna förväntas delta aktivt både enskilt och i grupp. Förutom inläsning av kurslitteratur innefattar detta arbete även kursuppgifter som baseras på litteraturstudier och på deltagarnas egna erfarenheter och iakttagelser ur arbetslivet. Uppgifterna redovisas muntligt och skriftligt.
--	---

9. ARBETSKRAV INFÖR EXAMEN

Arbetskrav inför examen	Arbetskrav inför examen är tre (3) obligatoriska uppgifter som samlas till en språkdidaktisk mapp: <ol style="list-style-type: none"> 1. Ett urval från muntlig tradition (ordlek, jojk, talesätt, berättelse etc.) som beskrivs kort utifrån pedagogiska och språkutvecklande kriterier (skriftligen eller med en ljud- eller videofil på samiska) 2. Reflektion över ett antal (2-4 stycken) didaktiska upplägg kopplat till muntlig berättarkonst och grundläggande färdigheter (skriftligen eller med en ljud- eller videofil på samiska) 3. En reflektion över egen muntliga förmåga efter att ha valt en kort samisk text och spelat in den i två versioner, då den läses på konstfullt sätt och då texten återberättas med egna ord (skriftligen eller med en ljud- eller videofil på samiska) Uppgifterna bedöms godkänd/icke godkänd. Uppgifterna ska vara godkända före deltagaren för genomföra examen.
-------------------------	---

10. EXAMEN OCH BEDÖMNING

Examen och bedömning	Hemexamen utifrån en del av den språkdidaktiska mappen som redovisas med koppling till relevanta teorier på samiska antingen skriftligt (5-7 sidor) eller form av en ljud- eller videofil (ca 15 min). Examen bedöms ECTS, där mas A är högsta betyg och E lägsta. Betyget F innebär att examen inte är godkänd.
Omexamen	Ny eksamen genomförs utifrån exemensregler vid Sámi allaskuvla.

11. ÄR DET MÖJLIGT ATT TA ÄMNET I PRIVAT REGI?

Är det möjligt att ta ämnet i privat regi?	Det är inte möjligt att ta ämnet i privat regi.
--	---

12. KVALITETSSÄKRING

Kvalitetssäkring	<p>Kursutvärdering sker fortlöpande under kursens gång och utifrån olika perspektiv i relation till kursens mål och tanke på kursens kvalitet. Deltagarnas helhetsupplevelse av kursens måluppfyllelse diskuteras samt utvärderas genom en skriftlig enkät vid kursens avslutning. Utvärderingen ska ge undervisande lärare möjlighet att reflektera över sin egen utveckling i förhållande till de förväntade målen som presenteras i kursplanen samt hur dessa kan relateras till den egna yrkesverksamhetens utveckling. Utvärdering och dess innehållsliga återkoppling ska betraktas som en del av kursens genomförande. Utvärderingsresultatet delges deltagarna och uppdragsgivaren samt ingår som underlag för vidareutveckling av kursen.</p> <p>Såmi allaskuvla utvärderar genomförandet av kursen utifrån ett kvalitetssäkringssystem och studenterna utvärderar kursutbudet och kurskvaliteten. På studentnivå utvärderas kursen vid avslutning av kursen. På institutionsnivå utvärderas kursen utifrån studentutvärderingar, och olika rapporter såsom examensrapporter och sensorrapporter.</p>
------------------	--

13. KURSLITTERATUR

Kurslitteratur - (ca 400 sidor)	<p>Muntligt berättande – Teori</p> <p>Aikio, Aimo (2017): <i>Birgen nuoskekes vuoijjalaš birrašis</i>. Sámis 25/2017. – http://www.samifaga.org/samis/samis25/22/. s. 22- 25</p> <p>Balto, Asta (1997): <i>Sámi mánaidbajásgeassin nuppastuvvá</i>. Oslo: Ad Notam Gyldendal AS: Oslo, 95–116. alt. Balto, Asta (1997): <i>Samisk barneoppdragelse i endring</i>. Oslo: Ad Notam Gyldendal AS: Oslo. s 87-106</p> <p>Eira, Karen Inga & Inger Ellen Gaup (2012): <i>Ánin Dánin – Áhpadiddje navvogirje 1. dássáj</i>. Kárášjohka: Davvi Girji. s. 72-74.</p> <p>Hau, Hanna & Heidi Selenius(2019): <i>Lek, lärande och berättarförmåga</i>. Ur Samtiden. Specialpedagogiska institutionen, Stockholms universitet. – https://urkola.se/Produkter/211571-UR-Samtiden-Specialpedagogikens-dag-2019-Lek-larande-och-berattarformaga (27,16 min)</p> <p>Henricsson, Ola (2019): <i>Varför muntligt berättande i förskola och skola?</i> – https://urkola.se/Produkter/211291-UR-Samtiden-Lara-med-berattande-Varfor-muntligt-berattande-i-forskola-och-skola (48:40 min)</p> <p>Jansson, Anders (2016): <i>Berättelseskrivande, kulturella redskap</i>. Stockholm: Skolverket. – https://larportalen.skolverket.se/#/modul/5-las-skriv/Gymnasies%C3%A4rskola/026-Narrativt-skrivande/del_03/flik/Flik/Del_03_MomentA</p> <p>Tornberg, Ulrika (2015): <i>Språkdiraktik</i>. 5. upplaga. Malmö: Gleerups Utbildning AB. s. 187-208. (kursbok)</p> <p>Estetiska och kreativa lärprocesser-Teori</p> <p>Alexandersson, Ulla & Ann-Katrin Swärd (2015): <i>Estetiska lärprocesser</i>. – https://larportalen.skolverket.se/#/modul/5-las-skriv/Grunds%C3%A4rskola/015_tematiska-arbsatt/del_06/</p> <p>Alexandersson, Ulla & Eva Marsh,; <i>Tematiska arbetsätt</i>. Stockholm: Skolverket. – https://larportalen.skolverket.se/#/modul/5-las-skriv/Grunds%C3%A4rskola/015_tematiska-arbsatt/del_07/ (Storyline)</p> <p>Čálliidlagadus (2019): <i>Máinnasteapmi ja muitaleapmi</i>. Kárášjohka. – http://www.calliidlagadus.org/Manaidgardi/assets/m%C3%A1innasteapmi-ja-muitaleapmi.pdf</p> <p>Muntligt traditionsmaterial</p> <p>Studentgrupperna väljer tillsammans med sina kurslärare texter och digitalt material från för analys t.ex.</p> <p>Gaski, Harald & Lean Kappfjell (red) (2005): <i>Ántese jáhta – áarjelsaemien tjaalegh jib tjaalegh áarjelsaemien</i>. Guovdageaidnu: DAT. s. 1-64.</p> <p>Gaup, Ánte Mikkel (1986): <i>Juffá ja su fearánat</i>. Guovdageaidnu. DAT. (CD)</p>
------------------------------------	--

Gaup, Elisabeth Utsi (2013): *Suga suga su*. Guovdageaidnu. DAT. eller Utsi, Elen Kristina (2017): *Swbtedb swbtedb suv*. Guovdageaidnu. DAT. (CD)

Gaup, Káren Elle 2001: *Girjjo-Gárjjo. Muitalusat, máidnasat, árváduusat ja diiddat*. Davvi Girji, Kárášjohka s. 46-54, 86-111, 117-144

NRK (2015): *NRK Joddi*. – <https://www.nrk.no/emne/nrk-jo-i-norsk-1.12091500> eller <https://www.nrk.no/emne/nrk-jo-i-samegillii-1.11770250>

Sámi lohanguovddáš/Saemien lohkeamejarnge/Sáme láhkámguovdásj (2019): *Jietnagirji Jiednagirje Tjojegarja*. <http://lohanguovddas.no/sma/node/303/>

Skáden, Emma Margret (red) (2012): *Muitalusat meannuide*. Skániid girjje.

Sveriges Radio (2011): *Magiska skrinet: Noaidegiisá*. <https://sverigesradio.se/avsnitt/680824>

Referenslitteratur - Samisk berättartradition

Cocq, Coppelie (2013): *From the Arran to the Internet: Sami Storytelling in Digital Environments*. *Oral Tradition*, 28/1 (2013): 125-142. <https://core.ac.uk/download/pdf/160735761.pdf>

Gaup, Káren Elle 2010: *Sámi árbevierut ja kultuvra*. – Sámis. Sámi čálakultuvrralaš áigečála 6–7/2010: 54–61. <http://www.samifaga.org/govat/doc/samis67.pdf>.

Gaski, Harald (2011): Song, Poetry, and Images in Writing. Sami Literature. – Langgård, Karen & Kirsten Thisted (red): *From Oral Tradition to Rap – Literatures of the Polar North*. Nuuk: Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat. s. 15-38

Gaski, Harald & John T. Solbakk & Aage Solbakk (red)(2004): *Min njálmmálaš árbevierru- máidnasat myhtat ja muitalusat*. Kárášjohka: Davvi Girji.

Hirvonen, Vuokko 2009: Juoiggus uksan sámi njálmmálaš girjjálašvuhtii – bálggis gillii, identitehtii ja iešárvui. – *Sámi dieđalaš áigečála 1–2/2009*: 90–106. http://site.uit.no/aigecala/sda-1-2-2009_hirvonen/

Rasmussen, Torkel: *Mánáidgirjiid máidnasat; Realisttalaš máinnas; Rievssatdutkan árbevirolaš máinnastanvuogi mielde; Rievssatdutki*. – Doaim. John T. Solbakk. Sátneuojit. NRK Sámi Radio. ČálliidLágádus, Kárášjohka, 110–119.

Skaltje, Maj-Lis (2005): *Luondu juoiggaba*. Guovdageaidnu: DAT. s. 15-17. alt. Skaltje, Maj-Lis (2014): *Minsta lilla liv har sin jolk*. Guovdageaidnu: DAT. s. 15-17.

Utsi, Mai Britt (1998): Njálmmálaš árbevierut álbmoga vuoigŋalašeallima govvideaddjin, erenoamážit gufihhtarárbevierru. – *Cafe Boddu – essayčoahkkáldat*. Kárášjohka: Davvi Girji. s. 92 -111.